

Nr 13

Memorial angående användande av riksbankens vinst för år 1954.

Enligt § 1 i den för bankoutskottet gällande instruktionen åligger det utskottet att till riksdagen meddela yttrande och förslag om användande av den under föregående året upplupna bankovinsten.

I riksstaten för budgetåret 1954/55 har under rubriken Riksbanksfonden upptagits ett belopp av 15 miljoner kronor.

Enligt den av fullmäktige i riksbanken till utskottet avgivna berättelsen angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1954 uppgick riksbankens nettovinst för detta år till 50 822 246 kronor 76 öre. Såsom balanserade vinstmedel från föregående år redovisades ett belopp av 520 430 kronor 21 öre. Till förfogande stående vinstmedel utgör sålunda 51 342 676 kronor 97 öre.

Utskottet har i fråga om bankovinsten för år 1954 inhämtat yttrande från *fullmäktige i riksbanken*. I skrivelse den 23 februari 1955 har fullmäktige hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 15 miljoner kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1954/55;

b) ett belopp av 36 miljoner kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 342 676 kronor 97 öre, skall kvarstå å räkningen för odisponerade vinstmedel.

Till motivering av detta förslag har fullmäktige liksom i sina yttranden över användande av bankovinsten för år 1951, 1952 och 1953 åberopat behovet av betryggande reserver för att möta eventuella förluster på handeln med valutor och värdepapper. Fullmäktige anför i detta sammanhang följande:

De förlustrisker, som följa av att riksbanken i sin penningpolitik måste driva omfattande affärer med och inneha avsevärda behållningar av utländska valutor och svenska värdepapper, gör det erforderligt att skapa en reserv för att möta dessa risker. Riksbanken vill i detta sammanhang erinra om att det vid apprecieringen av den svenska kronan den 13 juli 1946 blev nödvändigt för riksbanken att skriva ned det bokförda värdet av bankens reserver i guld och främmande valutor. Med den bokföring av sådana tillgångar som tillämpats före sistnämnda datum hade skapats en reserv för mötande av eventuellt värdefall på sammanlagt 345 miljoner kronor. Värdeminskningen i samband med apprecieringen uppgick emellertid till 527 miljoner kronor. För riksbanken uppkom sålunda en bokföringsförlust på netto 182 miljoner kronor, som reglerades genom att riksgäldskontoret till riksbanken överlämnade en mot förlusten svarande icke räntebärande förbindelse. Denna förlust har täckts genom ianspråktagande av vinstmedel och förbindelsen har återställts till riksgäldskontoret.

För att ge riksbanken ökade möjligheter att bygga upp betryggande reserver föreslago fullmäktige i det utkast till ny riksbankslag, som av fullmäktige överlämnats till Kungl. Maj:t, vissa ändringar av nuvarande bestämmelser rörande riksbankens grundfond och reservfond. Sålunda föreslogs, att grundfondens nuvarande belopp, 50 miljoner kronor, skulle vara ett minimibelopp samt att reservfonden, som i nu gällande riksbankslag bestämts till 20 miljoner kronor, skall höjas till grundfondens halva belopp eller det högre belopp, som bestämmes av riksdagen. I avvaktan på en lösning av denna fråga anse fullmäktige att en del av tillgängliga vinstmedel böra tillföras kursdifferenskontot, som bör betraktas som en allmän reserv för mötande av eventuella förluster på handeln med valutor och värdepapper.

Kursdifferenskontot uppgick per den 15 februari 1955 till cirka 303 miljoner kronor.

Av nu tillgängliga vinstmedel, 51 342 676 kronor 97 öre, torde 15 miljoner kronor böra inlevereras till statsverket och tillföras inkomstiteln »Riksbanksfonden» för innevarande budgetår. Detta belopp överensstämmer med vad i riksstaten för budgetåret förutsatts komma att inflyta under nämnda inkomstitel. Av återstående vinstmedel bör 36 miljoner kronor överföras till kursdifferenskontot. Resterande belopp, 342 676 kronor 97 öre, bör kvarstå å räkningen för odisponerade vinstmedel.

Utskottet.

Då det synes motiverat, att riksbankens reserv för mötande av förlustrisker vid handeln med valutor och värdepapper förstärkes på sätt bankofullmäktige hemställt, tillstyrker utskottet den föreslagna avsättningen till kursdifferenskontot.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må besluta, att av riksbankens tillgängliga vinstmedel

a) ett belopp av 15 miljoner kronor skall inlevereras till statsverket under budgetåret 1954/55;

b) ett belopp av 36 miljoner kronor skall överföras till kursdifferenskontot; och

c) återstående belopp, 342 676 kronor 97 öre, skall kvarstå å räkningen för odisponerade vinstmedel.

Stockholm den 10 mars 1955

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf*, Sundvik, Fahlander, Wehtje*, Kronstrand, Strandler, Eliasson och Geijer; samt

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Nilsson i Landskrona*, Sköldin, Persson i Norrby, Johansson i Kalmar, Löfgren, Boija och Magnusson*.

* Ej närvarande vid justeringen.